

OPEN DIALOG FOUNDATION

Open Dialog Foundation, 11a Szucha Avenue, office 21, 00-580 Warsaw, Poland

Tel. +48 22 307 11 22

www.odfoundation.eu

Warszawa, 09.04.2014

Więzień polityczny Vladimir Kozlov został przeniesiony do kolonii znajdującej się w rejonie jego miejsca zamieszkania

W dniu 20.03.2014 kazachski więzień polityczny Vladimir Kozlov został przeniesiony z odległej kolonii w obwodzie północnokazachstańskim, do kolonii znajdującej się w rejonie jego miejsca zamieszkania, w obwodzie ałmاتیńskim. Usiłujące „zachować twarz” w stosunkach z Zachodem, władze Kazachstanu zdecydowały się pójść na nieznaczne ustępstwa i złagodziły warunki, w jakich przebywa opozycyjny polityk.

Prawie 1,5 roku kazachstańskie władze trzymały Vladimira Kozlova w obwodzie północnokazachstańskim, w odległości 1700 km od rodziny, tym samym w rażący sposób naruszając art. 68 Kodeksu karnego wykonawczego, zgodnie z którym skazany powinien odbywać karę w kolonii położonej na terenie swojego ostatniego miejsca zamieszkania przed skazaniem. Z powodu dużej odległości Aliya Turusbekova, żona Vladimira Kozlova, borykała się z wielkimi problemami podróżując do kolonii. W styczniu 2014 roku Aliya Turusbekova urodziła dziecko. Odwiedzanie męża w odległej kolonii stało się bardziej skomplikowane. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Komitet Służby Więziennictwa bez żadnych podstaw prawnych nie uwzględniały licznych wniosków, jakie były kierowane w sprawie przeniesienia Vladimira Kozlova do kolonii położonej na terenie jego miejsca zamieszkania. Urzędnicy Unii Europejskiej niejednokrotnie wyrażali swoje zaniepokojenie polityką Kazachstanu, jaka jest prowadzona w stosunku do więźniów politycznych¹. Kazachstańskie władze nie pozwoliły przedstawicielom Polskiej Naczelnej Rady Adwokackiej i delegacji Unii Europejskiej w Astanie na odwiedzenie Vladimira Kozlova w kolonii, przeprowadzenie monitoringu panujących tam warunków i przestrzegania praw skazanego.

Teraz Vladimir Kozlov będzie odbywać karę w miejscowości Zarechnoye w obwodzie ałmاتیńskim w kolonii ogólnego reżimu ЛА-155/14. obrończyni praw człowieka Zhemis Turmagambetova, która odwiedziła Vladimira Kozlova w tej kolonii, informuje, że polityk czuje się dobrze i jest podniesiony na duchu. Do dnia 05.04.2014 Vladimir Kozlov przebywał na kwarantannie (specjalny oddział w kolonii, gdzie nowo przybyli więźniowie są poddawani badaniu lekarskiemu i zapoznają się z wewnętrznym regulaminem). Po zakończeniu kwarantanny więzień polityczny zamierza poprosić o przedłużone widzenie z rodziną. Żona Vladimira Aliya Turusbekova z niecierpliwością czeka, kiedy mąż będzie mógł zobaczyć swojego nowo narodzonego syna: „Niepokoi mnie tylko jedno – mówią, że w kolonii w Zarechnym panują ciężkie warunki w jakich odbywają się widzenia: poczekalnia jest niewielka, i krewni muszą długo czekać na zewnątrz. Wątpię czy dam radę z dwumiesięcznym dzieckiem stać tam cały dzień”².

Nacisk wywierany przez przedstawicieli Unii Europejskiej na kazachstańskie władze może uratować życie i zdrowie osób prześladowanych z powodów politycznych

W ciągu ostatnich kilku miesięcy władze Kazachstanu w odpowiedzi na aktywną krytykę ze strony UE i USA podjęły kilka formalnych kroków, które mają doprowadzić do złagodzenia warunków, w jakich przebywają skazani lub prześladowani z powodów politycznych. I tak, w dniu 04.03.2013

¹ http://odfoundation.eu/files/pdf/ODF_Report_Kozlov_Eng.pdf

² <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/36013/>

więzień polityczny Aron Atabek został przewieziony z kolonii w mieście Karazhal do Karagandy, gdzie teraz czeka na przeniesienie do jednej z kolonii, znajdujących się bliżej stałego miejsca zamieszkania jego rodziny³. W dniu 24.12.2013 Almie Shalabayev, żonie opozycyjnego polityka Mukhtara Ablyazova oraz ich córce Alua Ablyazov, pozwolono wyjazd z Kazachstanu.

Władze Kazachstanu zwróciły też uwagę na los kilku naftowców, którzy zostali skazani w 2012 roku za organizowanie i udział w masowych zamieszkach w Zhanaozen. W styczniu 2014 roku, po kilku miesiącach rozpatrywania wniosku, sąd przychylił się do prośby aktywistki ruchu strajkowego naftowców Rozy Tuletayev w sprawie przeniesienia jej do kolonii osiedleńczej, w której panują łagodniejsze warunki. Na etapie śledztwa Roza Tuletayeva poddawana była okrutnym torturom, jednak sądy instancji apelacyjnej zignorowały wnioski i odmówiły jej zwolnienia. W dniu 24.03.2014 z Uralska do kolonii osiedleńczej w Aktau (bliżej miejsca zamieszkania rodziny) przybyli skazani naftowcy Maksat Dosmagambetov i Naryn Dzharilgasinov⁴. Dwóch naftowców zostało warunkowo zwolnionych przed terminem: w styczniu na wolność wyszedł Talgat Saktaganov, a w lutym został zwolniony Tanatar Kaliyev, który wcześniej niejednokrotnie mówił o torturach stosowanych przez policjantów w czasie śledztwa prowadzonego w sprawie zamieszek w Zhanaozen.

Takie działania kazachstańskich władz świadczą o próbach uspokojenia napięcia, jakie pojawiło się we współpracy Kazachstanu z UE i USA (m.in. z zachodnimi inwestorami). Dla władz Kazachstanu jest szczególnie ważne, aby nie pogarszać problemów związanych z międzynarodowym wizerunkiem w przeddzień otwarcia w Astanie wystawy EXPO-2017, jak również w związku z zamiarem stworzenia w Kazachstanie banku nisko wzbogaconego paliwa jądrowego przeznaczonego dla elektrowni atomowych, o czym poinformował w Hadze na szczycie bezpieczeństwa jądrowego prezydent Nazarbayev.

Mimo ścisłej współpracy gospodarczej z UE kazachstańskie władze stykają się z krytyką ze strony Zachodu odnośnie rażącego łamania praw człowieka, represji wobec aktywistów i mediów, oraz prześladowań na tle politycznym. W dniu 03.02.2014 francuski Geopolityczny Ośrodek Badania Przystępczości nazwał **Nursultana Nazarbayeva zwycięzcą w kategorii nominowanych do tytułu „największego dyktatora roku”** (w gronie innych „finalistów” anty nagrody znaleźli się – prezydent Zimbabwe Robert Mugabe i byli prezydenci Tunisu, Egiptu i Haiti: Ben Ali, Hosni Mubarak, Jean-Claude Duvalier)⁵.

W swojej rezolucji z dnia 13.03.2014 Parlament Europejski oświadczył, że sytuacja w zakresie praw człowieka w Kazachstanie „jeszcze bardziej się pogorszyła po brutalnych policyjnych represjach skierowanych przeciwko pokojowym demonstrantom i naftowcom w Zhanaozen 16.12.2011”. Parlament Europejski wezwał Kazachstan jako członka Rady do spraw praw człowieka ONZ, aby ten **„zagwarantował ochronę praw człowieka, uchylił artykuł 164 Kodeksu karnego o „wzniesieniu niepokojów społecznych”, zaprzestał represjonowania i zlikwidował administracyjne utrudnienia, jakie zostały stworzone dla niezależnych mediów, uwolnił więźniów politycznych, w tym między innymi adwokata Vadima Kuramshina, aktywistkę związków zawodowych Rozę Tuletayevą i opozycyjnego polityka Vladimira Kozlova, jak również wycofał wszystkie wnioski o ekstradycję opozycyjnych polityków”**⁶.

Kazachstańskie władze są bardzo wyczerpane na wizyty misji monitorujących Parlamentu Europejskiego. W charakterze obserwatorów na procesach sądowych w sprawie Vladimira Kozlova byli obecni posłowie polskiego i włoskiego parlamentu. Misje obserwacyjne były organizowane przy wsparciu fundacji „Otwarty Dialog”. W odpowiedzi na niewygodne pytania dotyczące prześladowań w

³ http://www.odfoundation.eu/en/publications/1657/political_persecution_against_the_kazakhstan_dissident_aron_atabek

⁴ <https://www.facebook.com/cinemakaz/posts/769767879702466>

⁵ Kryteriami wręczenia nagrody są: okres sprawowania władzy, osobisty majątek dyktatora w stosunku do średniego poziomu dochodów w kraju, liczba zatrzymanych dziennikarzy, dostęp do rajów podatkowych. - <http://www.unn.com.ua/ru/news/1300536-n-nazarbayev-stav-kraschim-diktatorom-roku>

⁶ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2014-0252&format=XML&language=EN>

kraju, kazachscy urzędnicy zarzucali fundacji „Otwarty Dialog” „stronniczość” i „dyskredytowanie wizerunku Kazachstanu”. Taka reakcja tylko potwierdza skuteczność misji obserwacyjnych, dlatego też wizyty członków Parlamentu Europejskiego i wywieranie nacisku na Kazachstan w kwestii przestrzegania praw człowieka powinny być kontynuowane.

Niestety, według informacji uzyskanych od aktywistów społeczeństwa obywatelskiego Kazachstanu, wizyty niektórych europejskich delegacji noszą jedynie formalny charakter, albo w ogóle są wykorzystywane jako poparcie dla wizerunku kazachstańskiego reżimu. Na przykład, w dniach od 25.03.2014 do 29.03.2014 przedstawiciele podkomitetu praw człowieka Parlamentu Europejskiego pod kierownictwem Elizabeth Jeggle spotkali się z kazachstańskimi urzędnikami. Oficjalne media w kraju szeroko cytowały „pozytywne osiągnięcia Kazachstanu”, w tym między innymi, w dziedzinie praw człowieka, jakie zostały dostrzeżone przez deputowaną Parlamentu Europejskiego Jeggle^{7,8}. Deputowana również wcześniej oznajmiła, że w całości popiera prezydenta Nazarbajewa w jego „dążeniu do pokoju i stabilności, rozwijaniu swobód obywatelskich i supremacji prawa, oraz innych podstaw rozwoju kraju”⁹.

Kazachstańscy urzędnicy cieszyli się mogąc „zapewnić” europejską koleżankę o „pragnieniu doskonalenia” mechanizmów gwarantowania praw człowieka w Kazachstanie, przy czym nie powołując się na konkretne przykłady politycznych prześladowań opozycyjnych polityków, aktywistów i niezależnych mediów.

Na 28.03.2014 o godzinie 21.00 została zaplanowana kolacja z udziałem Elizabeth Jeggle, obrońców praw człowieka i przedstawicieli organizacji pozarządowych (NGO). **Zdaniem zaproszonej na spotkanie Aliyi Turusbekovej, żony więźnia politycznego Vladimira Kozlova, przewodniczącej delegacji Elizabeth Jeggle nie udało się przeprowadzić treściwej rozmowy z kazachskimi obrońcami praw człowieka.** Obrońcy praw człowieka próbowali przekazać delegacji Parlamentu Europejskiego informacje na temat represyjnej polityki kazachstańskich władz, jaka jest prowadzona w stosunku NGO i aktywistów. Jednak zdaniem Turusbekovej, euro deputowana Jeggle zaznaczyła, że „i w jej kraju władza rzadko słucha opinii ludzi i opinii NGO (...) i w ogóle, że jej specjalnością jest rolnictwo i gospodarka (...). W ten sposób dała wszystkim do zrozumienia, że prawa obywatelskie i swobody, a tym bardziej polityczne, nie bardzo ją interesują ...”¹⁰. Następnie, powołując się na zmęczenie, opuściła spotkanie. Uwzględniając fakt, że obrońcy praw człowieka i aktywiści, walczący z kazachstańską dyktaturą, często ryzykują swoją wolność i bezpieczeństwo, broniąc europejskich wartości demokratycznych, takie zachowanie ze strony deputowanej Parlamentu Europejskiego, reprezentującej delegację podkomisji praw człowieka, jest po prostu niedopuszczalne.

W odpowiedzi na międzynarodową krytykę, kazachstańskie władze idą na pewne ustępstwa w stosunku do więźniów i osób prześladowanych z powodów politycznych, między innymi, dokonując zmiany warunków w jakich przebywa więzień polityczny Vladimir Kozlov. Jednakże twierdzenia o „demokratycznych osiągnięciach” Akordy dalekie są od prawdziwego stanu rzeczy, jeśli chodzi o zapewnienie niezawisłości systemu sądownictwa i poprawę sytuacji w zakresie praw człowieka. Kazachstańskie władze nadal stosują represje wobec niezależnych mediów i dokonują aresztowań opozycyjnych działaczy. Prześladowania z powodów religijnych i pacyfikacje demonstracji stały się powszechną praktyką w Kazachstanie w ciągu ostatniego roku¹¹.

Jednocześnie Parlament Europejski dysponuje skutecznymi instrumentami wywierania nacisku na niedemokratyczne reżimy, bardzo często stanowiących jedyny ratunek dla życia i losów wielu osób

⁷ <http://www.inform.kz/rus/article/2643059>

⁸ <http://news.nur.kz/307786.html>

⁹ http://www.khabar.kz/ru/view/obwestvo/page_67857_deputat-evroparlamenta-strategiya-2050-uluchshaet-zhizn-m

¹⁰ https://www.facebook.com/aliya.alga/posts/689086067821868?stream_ref=10

¹¹ <http://www.odfoundation.eu/en/publications/1622/kazakh-authorities-violently-suppress-protests-prompted-by-the-devaluation-of-the-national-currency>

prześladowanych z powodów politycznych. Naciski wywierane przez euro parlamentarzystów umożliwiły przeniesienie Vladimira Kozlova do kolonii znajdującej się w rejonie jego miejsca zamieszkania, a wcześniej doprowadziły do uwolnienia wielu aktywistów, obrońców praw człowieka i dziennikarzy w Kazachstanie.

W związku z tym zwracamy się do deputowanych Parlamentu Europejskiego z prośbą o staranniejszy dobór delegatów biorących udział w misjach mających na celu obronę praw człowieka. Prosimy także o udział w wizytach w zakładzie karnym ЛА-155/14, w którym obecnie przebywa Vladimir Kozlov, i o dalsze wywieranie nacisków na kazachstański reżim, aby w konsekwencji doprowadzić do uwolnienia Vladimira Kozlova oraz innych więźniów politycznych w Kazachstanie. Podkreślamy konieczność domagania się od kompetentnych organów Republiki Kazachstanu:

- Przeprowadzenia, przy udziale wspólnoty międzynarodowej, obiektywnego śledztwa w sprawie tragicznych wydarzeń w Zhanaozen oraz licznych przypadków stosowania tortur wobec oskarżonych i świadków w sprawie zamieszek w Zhanaozen¹².
- Zapewnienia jak najszybszego przeniesienia Vladimira Kozlova do koloni osiedleńczej w obwodzie ałmatińskim, w której panują łagodniejsze warunki pobytu więźniów, jak również uwolnienia i rehabilitacji opozycyjnego polityka.
- Uwolnienia i zrehabilitowania naftowców z Zhanaozen, którzy nadal przebywają w więzieniu: Rozy Tuletayevej, Maksata Dosmagambetova, Naryna Dzhartilgasinova, Shabdala Utkilova, Kanata Zhusipbayeva.
- Wniesienia poprawki do art. 164 kk RK zgodnie z międzynarodowymi standardami w sferze ochrony praw człowieka.

Informacja:

Lider opozycyjnej niezarejestrowanej partii „Alga!” Vladimir Kozlov w czasie strajku naftowców w Zhanaozen w 2011 roku reprezentował interesy strajkujących w Parlamencie Europejskim, Komisji Europejskiej i OBWE. Kazachstańska prokuratura zarzuciła Vladimirowi Kozlovowi, że wspólnie z opozycyjnym politykiem Mukhtarem Ablyazovem stworzył zorganizowaną grupę przestępczą, aby udzielić wsparcia strajkującym naftowcom i w ten sposób sprowokował tragedię w Zhanaozen 16-17 grudnia 2011 roku. 08.10.2012 Mangistauski Sąd Obwodowy skazał Vladimira Kozlova na 7 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz konfiskatę mienia, oskarżając go o podżeganie do niepokojów społecznych (art. 164 p. 3 kk RK), nawoływanie do obalenia ustroju konstytucyjnego (art. 170 p. 2 kk RK), stworzenie i kierowanie organizacją przestępczą (art. 235 p. 1 kk RK). Proces odbył się z rażącym naruszeniem międzynarodowych standardów rzetelnego procesu sądowego. Międzynarodowe organizacje obrony praw człowieka i rządy demokratycznych państw uznały Vladimira Kozlova za więźnia politycznego¹³. Na podstawie wyroku wydanego w sprawie Vladimira Kozlova w Kazachstanie zakazana została działalność oskarżonej o ekstremizm opozycyjnej partii „Alga!” i 34 niepaństwowych mediów¹⁴, które najobszerniej relacjonowały wydarzenia z Zhanaozen.

31.03.2014 został opublikowany list Vladimira Kozlova napisany przez niego w kolonii, w którym snuje on rozważania na temat ostatnich wydarzeń na Ukrainie, analizuje integrację reżimów Kazachstanu, Rosji i Białorusi w ramach Unii Celnej, jak również reaguje na głośną decyzję hiszpańskiego rządu w sprawie ekstradycji Aleksandra Pavlova do Kazachstanu. Więzień polityczny Vladimir Kozlov stwierdza: „Podjęcie decyzji o wydaniu człowieka do kraju, w którym tortury są podstawową metodą prowadzenia śledztwa, a łamanie

¹² http://www.odfoundation.eu/files/pdf/ODF_courts_Zhanaozen_maket_EN_final.pdf

¹³ Z ostrą krytyką wyroku skazującego do władz Kazachstanu zwrócił się Parlament Europejski, Departament Stanu USA, Amnesty International, Human Rights Watch, Freedom House, Civic Solidarity, Norweski Komitet Helsiński, Polska Naczelna Rada Adwokacka, Wysoki Komisarz Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Catherine Ashton - http://odfoundation.eu/files/pdf/ODF_Report_Kozlov_Eng.pdf

¹⁴ Gazeta „Vzglyad”, portal wideo Stan.tv, kanał telewizyjny „K+”, traktowane jako jedno wspólne medium „Respublika” (8 gazet i 23 serwisy internetowe). - http://odfoundation.eu/files/pdf/ODF_mission_report_Dec2012_EN.pdf

praw i swobód - działaniem zwykłym i powszechnie stosowanym — to jest pomocnictwo w politycznym kanibalizmie. Ukryta „wybiórcza” demokracja, oparta na gospodarczym interesie, którą demonstruje Hiszpania, jest o wiele gorsza od cynicznej „sterowanej” demokracji głoszonej w RK, ponieważ ta druga kupuje pierwszą razem z jej byłą reputacją i truizmem stwierdzenia „wyprodukowano w Europie”, a sprzedajność to podła cecha. Ojczyzna Cervantesa nie powinna stawać się miejscem, w którym politycznym ludożercom sprzedaje się ich przeciwników”¹⁵.

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt:

Igor Savchenko - igor.savchenko@odfoundation.eu

Lyudmyla Kozlovska - lyudmylakozylovska@odfoundation.eu

Fundacja „Otwarty Dialog”

¹⁵ <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/36052/>